

28.8.2024

Museonjohtaja

Museokatu 11 rakennusperintölain mukainen suojeluesitys ELY-keskukselle (13-436-11)

HEL 2024-008201 T 10 03 10

Uudenmaan ELY-keskus on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa rakennusperintölain mukaisesta suojeluesityksestä koskien Museokatu 11 asuinkerrostaloa. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta perustetävönsä mukaisesti kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta.

Suojeluesitys

Asunto Oy Museokatu 11 esittää omistamansa asuinrakennuksen julkisivujen, vesikaton ja porrashuoneiden suojelua rakennusperintölailla. Perusteluina esitetään mm. rakennuksen säilyneisyyttä ja että rakennus on Museokadun ensimmäinen asuinkerrostalo ja osa laajempaa yli 100 vuotta vanhojen kerrostalojen kokonaisuutta.

Historia

Suomen ensimmäinen asemakaavakilpailu järjestettiin Töölön asema-kaavasta arkkitehti Lars Sonckin aloitteesta 1898. Jatkokilpailun jälkeen lopullisen kaavan laativat yhdessä kilpailun ensi vaiheessa menestyneet arkkitehdit Lars Sonck ja Gustaf Nyström. Kaava vahvistettiin 1906. Etu-Töölön asuin-kaupunginosa ilmentää hyvin 1900-luvun alkupuolen kaupunkisuunnittelulle ominaisimpia tavoitteita: alueen asemakaava heijastelee orgaanisen kaupunkisuunnittelun ja rakentamistapa yhtenäisen kaupunkikuvan ihanteita.

Alueen ensimmäiset korttelit rakennettiin 1910-luvun alussa. Asemakaava-arkkitehtina toiminut Bertel Jung uudisti Töölön kaavaa 1916. Museokatu 11 on Museokadun ensimmäinen asuinkerrostalo.

Museokatu on yhtenäinen, 1900-luvun alkupuolella rakentunut kanta-kaupungin katulinja, jonka rakennukset muodostavat umpikortteleita. Rakennukset ovat pääosin 1910-20-luvuilta ja ne ovat 5-6-kerroksisia. Rakennusten julkisivut ovat vaihtelevia Mannerheimintieltä Runeberginkadulle asti. Kortteleissa on suuria, vehreitä korttelipihoja. Pienet puistot keventävät umpinaista katulinjaa.

Yleiskaavassa vuodelta 2016 Etu-Töölön alue on merkinnällä "Kanta-kaupunki C2": Keskusta, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena.

28.8.2024

Museonjohtaja

Museokatu 11 tontin asemakaava nro 7457 on vahvistettu 14.11.1977. Museokatu 11 tontti on merkinnällä AKe: Asuinkerrostalojen korttelialue. Rakennusta ei ole suojeltu asemakaavassa. Asemakaava on rakennussuojelun kannalta vanhentunut.

Rakennus:

Museokatu 11:n asuinkerrostalo sijaitsee Museokadun ja Vänrikki Stoolinkadun kulmassa Etu-Töölössä. Rakennus on valmistunut vuonna 1912 ja sen on suunnitellut arkkitehti Onni Tarjanne (aiemmin Törnqvist), joka on suunnitellut mm. Kansallisteatterin vuonna 1902. Museokatu 11 on viisikerroksinen, pelkistettyä jugendia edustava kulmarakennus. Julkisivuja jäsentävät ikkuna-akselit, ylimmän kerroksen ikkunoiden alapuolella kulkeva, profiloitu vaakalista sekä neljä kulmikasta erkkeriä. Rakennus on vaalean roosan värinen ja julkisivussa ikkunoiden alla on valkoisia kenttiä. Ensimmäisessä kerroksessa on liikehuoneistoja.

Julkisivuja ei toteutettu täysin alkuperäispiirustusten mukaisesti. Esimerkiksi Vänrikki Stoolin

kadun puoleinen ylin kerros on jo vuosien 1911–1912 valokuvissa toteutettu nykyisen kaltaisesti

korkeampana. Lisäksi katutason koristelua on karsittu, ja ulko-ovien vinoeliöyläikkunoita ei ole

toteutettu.

Tehdyt muutokset: Rakennuksessa tehdyt muutokset ovat pääasiassa ylläpitäviä korjaustoimenpiteitä. Merkittävimpiä muutoksia ovat keskuslämmitys 1931, jälkiasennushissien asentaminen kaikkiin kolmeen porrashuoneeseen 2008, Porrashuoneiden seinät on maalattu uudelleen vuonna 2009 värysselvityksen mukaisesti, ja liikehuoneistojen ulko-ovien ja näyteikkunoiden ennallistaminen alkuperäiseen asuun toteutettiin vuonna 2023.

Säilyneisyys, arvot:

Museokatu 11 sijaitsee Helsingin Etu-Töölössä, joka on Museoviraston (2009) inventoinnissa sisällytetty valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen luetteloon (RKY 2009 -alue). Myös jo

tätä ennen Yleiskaava 2002:ssa Etu-Töölö on osoitettu kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi aluekokonaisuudeksi (Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto,

28.8.2024

Museonjohtaja

2007). Etu-Töölö on lisäksi osa Uudenmaan kulttuuriympäristöä 34: Helsingin empire-keskusta ja kivikaupunki (Uudenmaan liitto, 2022).

Kaupunginmuseon kanta:

Museokatu 11:n rakennus on sekä rakennustaiteellisesti että kaupunkikuvallisesti suojeltava rakennus osana Etu-Töölön kokonaisuutta ja RKY-aluetta. Rakennus on alueelle tyypillinen ja osa kokonaisuutta ja kaupunkikuvaa. Museokatu 11:n suojelu olisi luontevinta ratkaista asemakaavalla osana kaupunginosan laajempaa tarkastelua, kun kantakaupungin asemakaavojen päivitys suojelutavoitteineen alueelle ulottuu. Mikäli suojelua harkitaan, tulisi porrashuoneita tarkastella suojeltavina sisätiloina.

Lisätiedot

Sanna Granbacka, tutkija, puhelin: 09 310 21603
sanna.granbacka(a)hel.fi

Reetta Heiskanen
museonjohtaja